

ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNI INTEGRALLASHGA TA'LIM MODELIDA QO'LLASHNING NAZARIY METODOLOGIK ASOSLARI.

Osiyo xalqaro universiteti

Pedagogika yo'nalishi 1-bosqich magistranti

Farmonova Hulkar Farhodovna

Annotatsiya: *Maktabgacha ta'lim, ta'lim-tarbiya jarayoni, innovatsion metodlar, vizual-didaktik vositalar, o'yin metodlari, pedagogik malaka, bolalarning rivojlanishi*

Mazkur maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalarni integrallashgan ta'lim modelida qo'llashning nazariy va metodologik asoslari tahlil qilinadi. Integrallashgan ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalar, innovatsion metodlar hamda interfaol yondashuvlarning o'rni ochib beriladi. Tadqiqotda texnologiya, pedagogika va fan mazmunining uyg'unlashuvi ta'lim samaradorligini oshirish omili sifatida ko'rib chiqiladi. Shuningdek, o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning ahamiyati asoslab beriladi. Maqolada integrallashgan ta'lim modelini amaliyotga joriy etish jarayonida yuzaga keladigan muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari yoritiladi. Tadqiqot natijalari ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish va innovatsion yondashuvlarni samarali qo'llash uchun metodik tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: *Integrallashgan ta'lim, pedagogik texnologiyalar, innovatsion yondashuv, raqamli ta'lim, metodologik asoslar, ta'lim samaradorligi.*

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimida bilimlarni uzatishdan ko'ra, ularni amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Mashhur pedagog va faylasuf J. Dewey ta'kidlaganidek, ta'lim shaxsning hayotiy tajribasi bilan chambarchas bog'liq bo'lib, u faqat tayyor bilimlarni egallash emas, balki faol fikrlash va muammoli vaziyatlarni hal etishga yo'naltirilgan jarayon bo'lishi lozim. Shu nuqtayi nazardan qaraganda, integrallashgan ta'lim modeli zamonaviy pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llash uchun qulay metodologik asos yaratadi. Psixolog olim L. S. Vygotskiy ta'lim jarayonida ijtimoiy muloqot va hamkorlik muhimligini asoslab, bilimlarning rivojlanishi o'quvchi faoliyati va muhit bilan uzviy bog'liq ekanini ko'rsatadi. Ushbu yondashuv zamonaviy pedagogik texnologiyalar, xususan raqamli va interfaol metodlarni fanlararo integratsiya asosida qo'llash zaruratini yuzaga keltiradi. Bugungi kunda ta'lim jarayonida texnologiyalarni joriy etish mavjud bo'lsa-da,

ularning integrallashgan ta'lim modeli doirasida tizimli va maqsadga muvofiq qo'llanilmasligi muammo sifatida namoyon bo'lmoqda.

Mazkur maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalarni integrallashgan ta'lim modelida qo'llashning nazariy va metodologik asoslari, shuningdek ularni amaliyotga tatbiq etish jarayonida uchraydigan muammolar tahlil qilinadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi ta'lim jarayonida fanlararo integratsiya va texnologik yondashuv uyg'unligini ta'minlash orqali ta'lim samaradorligini oshirishdan iborat. Ushbu maqola oliy va umumta'lim muassasalari o'qituvchilari, pedagogika yo'nalishida tahsil olayotgan magistrantlar, ta'lim menejerlari hamda ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish bilan shug'ullanuvchi mutaxassislar uchun mo'ljallangan.

ASOSIY QISM:

Zamonaviy ta'lim tizimi globallashtirish, raqamlashtirish va innovatsion texnologiyalar ta'siri ostida jadal rivojlanmoqda. Ta'lim jarayonida faqat alohida fanlar doirasida bilim berish endilikda yetarli bo'lmay, fanlararo integratsiya asosida shaxsning kompetensiyalarini rivojlantirish ustuvor vazifaga aylanmoqda. Shu sababli integrallashgan ta'lim modeli zamonaviy pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llash uchun muhim metodologik asos sifatida e'tirof etilmoqda. Integratsiyalashgan yondashuv bilim, ko'nikma va malakalarni yagona tizimda shakllantirishga xizmat qilib, o'quvchilarning tanqidiy fikrlashi, ijodkorligi va muammolarni hal etish qobiliyatini rivojlantiradi. Pedagogik tadqiqotlarda integrallashgan ta'lim g'oyasi J. Deweyning tajriba asosidagi ta'lim konsepsiyasiga borib taqaladi. U ta'limni real hayot bilan bog'lash, bilimlarni amaliy faoliyat jarayonida egallash zarurligini ta'kidlagan. Dewey qarashlariga ko'ra, o'quvchi passiv tinglovchi emas, balki bilimni faol ravishda yaratuvchi subyektdir. Ushbu yondashuv bugungi kunda zamonaviy pedagogik texnologiyalar, xususan loyiha asosida o'qitish, muammoli ta'lim va flipped classroom modellarida o'z aksini topmoqda. Integrallashgan ta'lim modeli aynan shu g'oyalarni tizimli ravishda amalga oshirish imkonini beradi. L. S. Vygotskiyning sotsiomadaniy nazariyasida bilimlarning shakllanishi ijtimoiy muhit va hamkorlik bilan bevosita bog'liq ekanligi asoslab beriladi. Uning "yaqin rivojlanish zonasi" haqidagi qarashlari integrallashgan ta'lim modelining metodologik poydevorini tashkil etadi. Chunki fanlararo integratsiya, jamoaviy loyihalar va interfaol metodlar o'quvchilarni birgalikda faoliyat yuritishga undaydi va ularning bilish imkoniyatlarini kengaytiradi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar ushbu jarayonni qo'llab-quvvatlab, o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi hamkorlikni yangi bosqichga olib chiqadi. Bugungi kunda ta'lim jarayonida texnologiyalarni integratsiyalash masalasi alohida ilmiy yo'nalish sifatida shakllangan. Mishra va Koehler tomonidan taklif etilgan TPACK modeli texnologik, pedagogik va

fan mazmuni bilimlarining uyg'unlashuviga asoslanadi. Ushbu modelga ko'ra, texnologiyalarni samarali qo'llash faqat texnik ko'nikmalar bilan cheklanmay, balki ularning pedagogik maqsadga muvofiqligi va fan mazmuni bilan mosligi bilan belgilanadi. Integrallashgan ta'lim modelida TPACK yondashuvi o'qituvchining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi.

So'nggi yillarda olib borilgan tadqiqotlar zamonaviy pedagogik texnologiyalarning integrallashgan ta'lim jarayoniga ijobiy ta'sirini ko'rsatmoqda. Xususan, flipped classroom modeli bo'yicha olib borilgan tizimli tahlillar ushbu yondashuv o'quvchilarning mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilishini isbotlaydi. Ushbu modelda nazariy materiallar oldindan raqamli platformalar orqali o'zlashtiriladi, auditoriya mashg'ulotlari esa muhokama, tahlil va amaliy faoliyatga yo'naltiriladi. Bu esa integrallashgan ta'lim modelida fanlararo bog'liqlikni kuchaytirishga yordam beradi. Integrallashgan ta'limda loyiha asosida o'qitish alohida ahamiyatga ega. Tadqiqotchilar PBL modelining flipped classroom va raqamli texnologiyalar bilan integratsiyasi o'quvchilarning yuqori darajadagi fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishini ta'kidlaydilar. Bunday yondashuv o'quvchilarga real muammolarni fanlararo asosda hal qilish imkonini beradi. Natijada ta'lim jarayoni mazmunan boyib, o'quvchi shaxsining kompleks rivojlanishiga xizmat qiladi.

Zamonaviy ta'limda raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt elementlari ham integrallashgan model doirasida muhim o'rin tutmoqda. So'nggi ilmiy tadqiqotlarda aqlli ta'lim texnologiyalarining individual o'qitish trayektoriyalarini yaratish imkoniyati asoslab berilgan. Bu texnologiyalar o'quvchining qiziqishi, bilim darajasi va o'zlashtirish tezligiga moslashgan holda ta'lim jarayonini tashkil etishga yordam beradi. Integrallashgan ta'lim modeli esa ushbu individual yondashuvni fanlararo kontekstda amalga oshirish imkonini yaratadi. Biroq zamonaviy pedagogik texnologiyalarni integrallashgan ta'lim modelida qo'llash jarayonida qator muammolar ham mavjud. Tadqiqotchilar ta'lim muassasalarida texnologik infratuzilmaning yetarli emasligi, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalar darajasi pastligi va metodik ta'minotning sustligini asosiy to'siqlar sifatida ko'rsatadilar. Shuningdek, texnologiyalarni faqat tashqi vosita sifatida qo'llash, ularni pedagogik maqsad bilan bog'lamaslik integratsiya samaradorligini pasaytiradi.

O'qituvchilarni zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tayyorlash va qayta tayyorlash integrallashgan ta'lim modelini muvaffaqiyatli joriy etishning muhim shartlaridan biridir. Ilmiy adabiyotlarda o'qituvchilarning kasbiy rivojlanishi uzluksiz jarayon sifatida qaralib, unda refleksiya, tajriba almashish va amaliy faoliyat asosiy o'rin tutadi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini o'qitish jarayoniga integratsiyalash bo'yicha pedagogik

modellar o'qituvchilarning innovatsion faoliyatini faollashtirishga xizmat qiladi. Integrallashgan ta'lim modelining afzalliklari bilan bir qatorda, uning didaktik jihatdan to'g'ri loyihalanishi muhim ahamiyatga ega. Tadqiqotchilar integratsiya sun'iy emas, balki mazmunan asoslangan bo'lishi lozimligini ta'kidlaydilar. Fanlararo bog'liqlik o'quvchilarning bilimlarini chuqurlashtirishi, tushunchalar o'rtasidagi mantiqiy aloqalarni ochib berishi kerak. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar esa ushbu jarayonni vizuallashtirish, modellashtirish va interfaollik orqali qo'llab-quvvatlaydi.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni integrallashgan ta'lim modelida qo'llash ta'lim samaradorligini oshirish, o'quvchilarning kompetensiyalarini rivojlantirish va ta'lim jarayonini modernizatsiya qilishning muhim omili hisoblanadi. Nazariy va metodologik tahlillar shuni ko'rsatadiki, integrallashgan yondashuv texnologik, pedagogik va mazmuniy komponentlarning uyg'unligini ta'minlagan taqdirdagina kutilgan natijani beradi. Shu bois, ta'lim amaliyotida ushbu modelni joriy etish ilmiy asoslangan, tizimli va maqsadga yo'naltirilgan tarzda amalga oshirilishi lozim.

XULOSA

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni integrallashgan ta'lim modelida qo'llash masalasi bugungi kunda ta'lim tizimini modernizatsiya qilish va uning sifatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Tadqiqot davomida integrallashgan ta'lim modeli ta'lim jarayonini faqat fanlar kesimida emas, balki yagona, uzviy va tizimli yondashuv asosida tashkil etish imkonini berishi asoslab berildi. Ushbu model zamonaviy ta'limning asosiy talabi bo'lgan kompetensiyaviy yondashuvni samarali amalga oshirishga xizmat qiladi. Maqolada tahlil qilingan nazariy manbalar shuni ko'rsatadiki, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni integratsiyalash jarayoni texnologik vositalarni oddiy qo'llash bilan cheklanmasligi lozim. Texnologiyalar pedagogik maqsadga xizmat qilgan, fan mazmuni bilan uyg'unlashgan va o'quvchining faol ishtirokini ta'minlagan taqdirdagina kutilgan natijaga erishish mumkin. Ayniqsa, TPACK modeli integrallashgan ta'lim jarayonida o'qituvchi faoliyatini metodologik jihatdan to'g'ri tashkil etishda muhim yo'l-yo'riq sifatida namoyon bo'ldi.

Tadqiqot natijalari integrallashgan ta'limda flipped classroom, loyiha asosida o'qitish hamda raqamli va aqlli texnologiyalarni qo'llash o'quvchilarning mustaqil fikrlash, muammolarni hal etish va hamkorlikda ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishini ko'rsatdi. Bunday yondashuvlar ta'lim jarayonini real hayotiy vaziyatlar bilan bog'lab, o'quvchilarning bilimlarni chuqur va barqaror egallashiga yordam beradi. Shu bilan birga, integratsiya jarayonida baholash tizimini qayta ko'rib chiqish, jarayonga yo'naltirilgan va

rivojlantiruvchi baholashni joriy etish muhimligi aniqlandi. Shu bilan birga, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni integrallashgan ta'lim modelida qo'llash jarayonida qator muammolar mavjudligi ham aniqlanadi. Xususan, texnologik infratuzilmaning yetarli emasligi, o'qituvchilarning raqamli va metodik kompetensiyalarini rivojlantirish zarurati hamda metodik ta'minotning sustligi integratsiya samaradorligini cheklab qo'ymoqda. Mazkur muammolarni bartaraf etish uchun o'qituvchilarni uzluksiz kasbiy rivojlantirish, metodik qo'llanmalarni takomillashtirish va ta'lim muassasalarida innovatsion muhit yaratish zarur.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni integrallashgan ta'lim modelida qo'llash ta'lim sifatini oshirishning samarali vositasi bo'lib, u ilmiy asoslangan, tizimli va maqsadga yo'naltirilgan holda amalga oshirilishi lozim. Integratsiya sun'iy emas, mazmunan asoslangan bo'lsa, zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonini boyitadi va o'quvchi shaxsining har tomonlama rivojlanishiga xizmat qiladi. Mazkur tadqiqot natijalari ta'lim amaliyotida integrallashgan yondashuvni keng joriy etish va pedagogik faoliyatni takomillashtirish uchun nazariy va amaliy ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological Pedagogical Content Knowledge: A framework for integrating technology in teachers' knowledge.
2. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Harvard University Press.
3. Dewey, J. (1938). Experience and Education.
4. Baig, M. I., et al. (2023). Flipped classroom in higher education: a systematic literature review. International Journal of Educational Technology in Higher Education.
5. Ma, Y. (2025). The effectiveness of the flipped classroom: A second-order meta-analysis.
6. Schmid, M., et al. (2024). Running in circles: a systematic review of reviews on technology integration in education.
7. Osorio Vanegas, H. D., et al. (2025). Educational Technology in Teacher Training: A Systematic Review. MDPI Educ.
8. Kerimbayev, N., et al. (2025). Intelligent educational technologies in individual learning.
9. Fitrah, M., et al. (2025). Impact of Integrated Project-Based Learning and Flipped Classroom on Computational Thinking. .

10. Vásquez, G. C. (2024). Pedagogical Models in Teachers' Education on the Use of ICT.
11. Woldemariam, M. T., et al. (2025). Factors influencing effective integration of educational technologies.
12. Yepikhina, M. (2023). Advantages and Problems of Integrated Teaching.
13. Nurullaeva, L. S. (2025). Integration of Technologies in Modern
14. Research synthesis on TPACK integrations (2023–2024). Integrating technological pedagogical content knowledge in learning.